

ابتکار سیاسی غربی - عربی برای پایان جنگ در نوار غزه

احمد زیدآبادی

نویسنده و مشاور هم‌میهن

آتش جنگ در نوار غزه هنوز شعله‌ور است، اما احتمال پایان آن بر مبنای یک ابتکار سیاسی غربی -عربی خارج از انتظار نیست. دولت آمریکا از چندی پیش خود را درگیر مذاکره با اسرائیل و شماری از کشورهای عرب به‌خصوص مصر و قطر کرده است تا فرمولی سیاسی برای پایان دادن به جنگ غزه پیدا کند. گفته می‌شود مذاکرات طرف‌های مختلف در این باره با پیشرفت‌هایی همراه بوده است، اما سرنوشت نهایی مذاکرات به دیدار مقام‌های امنیتی آنها در پاریس بستگی دارد.

دیوید بارنار رئیس موساد دیروز راهی پاریس شد تا با ویلیام برنز، رئیس سازمان سیا، عباس کامل، رئیس سازمان استخبارات مصر و شیخ محمد بن عبدالرحمن آل ثانی، نخست‌وزیر قطر دربارهٔ ابتکار سیاسی معطوف به پایان جنگ در نوار غزه گفت‌وگو کند. ابتکار سیاسی مورد نظر، با آتش‌بسی یک‌ماهه بین حماس و اسرائیل در نوار غزه آغاز می‌شود و طی این مدت، در کنار افزایش کمک‌های بشردوستانه به مردم غزه، اسیران زن و بیمار و مجروح و مسن اسرائیلی در برابر شماری از اسیران فلسطینی مبادله می‌شوند. چنانچه این مرحله از آتش‌بس به درستی پیش رود، با تمدید یک‌ماهه آن، اسیران مرد و نظامی اسرائیلی در برابر چهره‌های سرشناس‌تر فلسطینی زندانی در اسرائیل آزاد خواهند شد.

آمریکا امیدوار است که این فرصت دوماهه زمینه‌ای برای پایان جنگ پدید آورد و از همین رو پیشنهادهای سیاسی مشخصی برای حل‌وفصل نهایی بحران غزه در دستور کار قرار گرفته است. این پیشنهاد مشخصاً استقرار یک نیروی عربی بین‌المللی در نوار غزه، موافقت اسرائیل با چشم‌انداز شکل‌گیری یک کشور فلسطینی، اصلاح بنیادی دولت خودگردان برای سیطره آن بر نوار غزه، خروج رهبران نظامی حماس از نوار غزه و عادی‌سازی رابطه کشورهای عرب با اسرائیل به رهبری عربستان سعودی را شامل می‌شود.

تمام مفاد این طرح مورد پذیرش طرف‌های درگیر قرار ندارد و به نظر می‌رسد چانه‌زنی برای دستیابی به توافق، چندهفته‌ای به طول انجامد.

دولت اسرائیل به‌طور مشخص با تشکیل کشور مستقل فلسطینی و سیطره دولت خودگردان بر نوار غزه مخالف است. ظاهر آبرای جلب رضایت اسرائیل، از یک سو در تعریف «کشور مستقل فلسطینی» مفاهیم تازه‌ای مطرح شده و از سوی دیگر، پیش‌شرط سیطره دولت خودگردان بر نوار غزه، اصلاح بنیادی آن اعلام شده است.

در واقع، بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل هیچ‌گاه با شکل‌گیری «موجودیتی خاص» برای فلسطینی‌ها در نوار غزه و بخشی از کرانه باختری مخالف نبوده است. او دو دهه قبل، ملل «آندورا» کشور محصور کمبوستنی بین فرانسه و اسپانیا در دامنه کوه‌های پیرنه را برای فلسطینی‌ها مطرح کرد. به عبارت دیگر، نتانیاهو با موجودیتی فلسطینی که غیرنظامی و دامنه حاکمیتش در حوزه امنیتی محدود باشد، مخالفتی ندارد. این در حالی است که آمریکا و مصر نیز بر غیرنظامی بودن کشور

فلسطینی تأکید کرده‌اند، اما بعید است صرف «غیرنظامی» بودن کشور فلسطینی مشکل نتانیاهو را حل کند. در حقیقت، نقطه اصلی چالش، وسعت و قلمرو کشور فلسطینی است که نتانیاهو، آن را در قالب «معامله قرن» دونالد ترامپ مطلوب می‌داند. معامله قرن، حاکمیت نسبی فلسطینی‌ها بر حدود ۶۰ درصد کرانه باختری به اضافه نوار غزه و سرزمینی به همان وسعت در صحرای نقب را پیشنهاد می‌کرد.

معامله قرن اما مورد رضایت دولت دموکرات جو بایدن و متحدان عربش نیست و نتانیاهو برای دستیابی به توافق ناچار است از خود در این زمینه انعطاف نشان دهد. هرگونه انعطاف نتانیاهو در این زمینه قاعداً سبب خروج دو حزب فوق افراطی «صهیونیست مذهبی» و «اقتدار یهود» از دولت ائتلافی او خواهد شد، اما اینکه دیگر احزاب اسرائیلی، قول و وعده قبلی خود را زیر پا بگذارند و با پیوستن به ائتلاف حاکم، نتانیاهو را از خطر سقوط نجات دهند، احتمالش متغنی نیست. اصلاح بنیادین دولت خودگردان هم بالقوه می‌تواند رضایت نتانیاهو را جلب کند. طبق گزارش رسانه‌ها، محمود عباس، رهبر ۸۸ ساله ساف قرار است در دولت آینده فلسطینی نقشی نمادین و تشریفاتی پیدا کند و چهره‌ای بوروکراتیک در مقام نخست‌وزیر، اداره جامعه فلسطینی را همراه با تغییراتی در نظام آموزشی و ساختار امنیتی به عهده گیرد.

مشکل دوم ابتکار اما به موافقت رهبران نظامی حماس برای خروج از نوار غزه و تبعید به خارج از آن، مربوط می‌شود. حماس در مذاکرات آمریکا و متحدان عربش حضور مستقیم ندارد و به واقع مصر و قطر از جانب آن مذاکره می‌کنند.

پس از گذشت حدود چهارماه از جنگ در نوار غزه، اسرائیل هنوز به هدف خود مبتنی بر نابودی ساختار نظامی حماس دست نیافته و طبق گزارش رسانه‌ها، بیش از ۸۰ درصد تونل‌های زیرزمینی حماس در نوار غزه تاکنون دست نخورده باقی مانده است. با این همه، اسرائیل با پذیرش هر فرمولی که به بقای هر بخش از ساختار نظامی و اداری حماس در نوار غزه منجر شود، به شدت مخالف است و آن را تهدیدی علیه موجودیت خود تلقی می‌کند.

از همین رو، نتانیاهو بر چیدن تشکیلات اداری و نظامی حماس از نوار غزه را مسئله‌ای مرسوم به زمان می‌داند و بر این باور است که اگر یک سال هم جنگ غزه به درازا بکشد، باید خطر آن را به جان بخرد.

به نظر می‌رسد فشار فزاینده نظامی اسرائیل علیه پایگاه اصلی حماس در خان یونس، در کنار به کارگیری اهرم‌های قطر و مصر و سایر کشورهای عرب، ابزارهای مورد نظر طرف‌های مذاکره برای انعطاف نشان دادن شاخه نظامی حماس در این زمینه باشد.

در حقیقت، برخی رهبران سیاسی حماس از جمله اسماعیل هنیه از علاقه این گروه برای پیوستن به ساختار ساف خیر داده‌اند. به نظر می‌رسد فرمول مورد نظر در نهایت، بازسازی شاخه سیاسی حماس و مشارکت آن در چارچوب ساف و سیاست‌ها و خط مشی آن، به منظور ایفای نقش تازه‌ای از سوی این گروه در آینده باشد.

اگر مؤلفه‌های چندگانه این ابتکار سیاسی به مرحله عمل برسد، نه فقط طلسم حل‌نازخاور میانه شکسته می‌شود، بلکه سیمای خاورمیانه و نقش هر یک از کشورهای این منطقه هم به کلی دگرگون خواهد شد.

کارشناسان اظهارات دیروز رئیس مجلس را بررسی کردند

اجرای لایحه حجاب قبل از انتخابات؟

پریسا هاشمی

گزارشگر پارلمانی هم‌میهن

با نزدیک شدن به انتخابات مجلس، روز گذشته محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس به این جمله که «برخی تصور می‌کنند اجرای مصوبه حجاب و عفاف به بعد از انتخابات موکول شود» واکنش نشان داده و از پیگیری هیئت‌رئیس مجلس برای به نتیجه رسیدن لایحه حجاب و عفاف خیر داد و اعلام کرد که «مجلس اصرار دارد که این لایحه به سرعت به تصویب برسد.» این در حالی است که چندی پیش هادی طحان نلیف، سخنگوی شورای نگهبان اعلام کرده بود: «کسی نمی‌تواند حق رای را از زنان بی حجاب بگیرد و باید موضوع حجاب موجب دوقطبی شدن در انتخابات شود.» به‌زعم کارشناسان حوزه سیاست و حتی نمایندگان مجلس، مشکلات موجود در جامعه اعم از اقتصادی و فرهنگی به خودی خود موجب شده تا شاهد مشارکت حداکثری در انتخابات نباشیم حال با طرح موضوع حجاب و تبدیل آن به قانون و تضادهای موجود در مواجهه با زنان و حجاب و انتخابات، این نگرانی وجود دارد که مشارکت بیش از انتظار کاهش یابد.

موسی غضنفرآبادی، نماینده‌بم، وزیر کمیسیون حقوقی قضایی مجلس، روز گذشته در صحن علنی مجلس اعلام کرد: «نهایی شدن لایحه حجاب منوط به قبول بار مالی آن توسط دولت است که هنوز این اتفاق نیفتاده است و هرگونه تغییر موادی که از سوی شورای نگهبان با اشکال مواجه نشده، خلاف قانون است.» او با استناد به ماده ۲۲ آیین‌نامه داخلی مجلس، به قالیباف گفت: «کارهایی در مجلس اتفاق می‌افتد که لازم است گلایه‌مندی خودمان را اعلام کنیم؛ ۲ نامه توسط معاون قوانین مجلس منتشر شده که در آن قید شده که تخلف کمیسیون قضایی و حقوقی محرز شده و این اقدام بی‌سابقه‌ای است. مشخص نیست با چه انگیزه‌ای موضوعات تخصصی منتشر می‌شود. شاید می‌خواهند بگویند که قالیباف پیگیر لایحه عفاف و حجاب بود و در مقابل کمیسیون قضایی و حقوقی نسبت به این امر بی‌توجهی کرده در حالی که اینگونه نیست. شما و کمیسیون قضایی و حقوقی هم‌زمان پیگیری‌های لازم را انجام دادید.»

معاون نظام با به میدان بگذارند

فاطمه راکعی، نماینده مجلس ششم و فعال سیاسی اصلاح‌طلب درباره تضادهای مواجهه با مسئله حجاب به هم‌میهن گفت: «در جامعه چندصدایی که مردم با فرهنگ‌ها و قومیت‌های مختلفی در آن زندگی می‌کنند، حکمرانی تصدایی مشکل و نشدنی است. با وجود تجربه‌های بسیار در زمینه‌های مختلف اجتماعی به‌ویژه مجلس و دولت فعلی، چنین نگاهی به مسائل اجتماعی جای تعجب دارد. چطور به این نتیجه نمی‌رسند که این برخوردها روزبه‌روز شکاف بین دولت و ملت را ژرف‌تر و عمیق‌تر می‌کند که غیرقابل ترمیم است؟ مردم این روزها سوال می‌کنند که این افراد حداقل دغدغه ماندن و استمرار حکمرانی خود را در این کشور دارند؟»

او افزود: «به نظر می‌رسد مجلس هیچ نوع مسئولیتی در قبال مسائلی

رئییسی کاهش جمعیت را گردن گذشتگان انداخت

همچنین دستگاه‌های متولی تبلیغات محیطی با تمام ظرفیت خود وارد عمل شوند»، «رفع موانع و مشکلات در مان ناباروری»، «تسهیل امر ازدواج با پرداخت به موقع وام ازدواج، اشتغال و مسکن»، «توجه ویژه به ساخت خوابگاه‌های مثالی در دانشگاه‌ها» و «ایجاد دوره‌های آموزشی مهارت‌های زندگی در آموزش و پرورش و آموزش عالی با هدف کاهش آمار طلاق» از دیگر نکات و اقدامات مؤثر در راستای جوانی جمعیت بود که رئیس جمهور در این جلسه به آنها اشاره کرد. او در ادامه «مقابله جدی و بدون مسامحه با پدیده زشت سقط جنین غیرمجاز» را از جمله راهکارهای مؤثر در جلوگیری از کاهش رشد جمعیت عنوان و انجام اقدامات تبیینی و آگاه‌سازی نسل جوان با استفاده از تعالیم دینی و ساخت تولیدات هنری را در این زمینه بسیار مؤثر دانست.

علل نزولی بودن آهنگ رشد جمعیت

دیدگاه دولت سیزدهم درباره علل کاهش رشد جمعیت، عدم فرهنگ‌سازی در موضوع فرزندآوری و جوانی جمعیت توسط دولت‌های گذشته است. براین اساس سوال مهم این است که این مسئله تا چه میزان در کاهش رشد جمعیت مؤثر بوده است؟

در دهه ۷۰ سیاست بر کاهش فرزندآوری بود و حتی سیاست‌هایی تعیین شد که در صورت متولد شدن فرزند سوم به خانوارها امکانات حمایتی دولت تعلق نگیرد. با این وجود به دلیل وضعیت اقتصادی شاهد تولد فرزند سوم و حتی چهارم نیز بودیم اما در دهه کنونی دولت سیزدهم تلاش کرده طرح‌های حمایتی متعددی برای فرزندآوری داشته باشد و حتی به خانواده‌ها علاوه بر پرداخت وام، خودرو به قیمت کارخانه و... نیز تعلق می‌گیرد. با این حال نهنها شاهد رشد جمعیت نیستیم بلکه روند همچنان نزولی است. سیاست دولت در محدودیت برای توزیع اقلام جلوگیری از بارداری از سبویی و ممانعت تمام از هرگونه سقط جنین و حذف غربالگری و غیره نیز هیچ کدام مانع از آن نشده است که روند نزولی آهنگ رشد تغییر جهت دهد. متأسفانه کمک‌های دولت برای تشویق به ازدواج جوانان نیز مؤثر نبوده است.

بدون تردید هیچ‌کدام از اقدامات دولت در قالب طرح حمایت از جوانی جمعیت فرجامی نخواهد داشت؛ مادامی که اقتصاد خانوارها بهبود نیابد. کاش مسئولان به جای پرداختن به موضوعات فرعی به اصل داستان یعنی رونق اقتصادی تلاش می‌کردند. رونق اقتصادی در شرایط تحریمی به زبان ساده، نیازمند رفع تحریم‌ها و از سرگیری روابط خارجی با دنیا است.

کشته شدن ۳ نظامی امریکایی در حمله پهپادی

ادعای بایدن: کار گروه‌های مورد حمایت ایران است

برای نخستین بار در حملات و درگیری‌های کنونی خاورمیانه سه نظامی امریکایی در حمله‌های پهپادی کشته شدند. این اتفاق در مرز اردن و سوریه رخ داد.

جدای بی‌سابقه بودن این اتفاق در درگیری‌های چند ماه اخیر آنچه خبر را در کانون توجه جهانی قرار داد سخنان جو بایدن رئیس جمهوری آمریکا بود که ادعا کرد حمله کار گروه‌های مورد حمایت ایران بوده و با لحن تهدید آمیزی گفت: مسوولان حمله را بازخواست می‌کنیم. بر اساس آنچه جو بایدن و ارتش آمریکا گفته‌اند این حمله در خاک اردن صورت گرفته است و زمان آن شنبه شب بوده است. تارنمای عصر ایران به نقل از خبرگزاری‌های عربی گزارش داد خبرها در این باره که حمله در اردن رخ داده یا سوریه ضدونقیض‌اند. سخن گوی دولت اردن گفته حمله خارج از مرزهای این کشور انجام شده است.

گزارش‌ها حاکی از آن است که به جز سه امریکایی که کشته شدند ۲۵ نظامی دیگر این کشور زخمی شدند. به نوشته الجزیره، در این حمله، پایگاه ارتش آمریکا در شمال شرق اردن مورد هدف قرار گرفته

اما هنوز فرد یا گروهی مسوولیت آن را برعهده نگرفته است.

در گزارش الجزیره آمده جو بایدن رئیس جمهوری آمریکا در بیانیه‌ای گفته است: ۳ نظامی امریکایی در حمله گروه‌های به گفته او تندرو مورد حمایت ایران کشته شده‌اند. بایدن با لحن تهدیدآمیزی اضافه کرده ما همه مسوولان این حمله را در زمانی مناسب و به شیوه‌ای که انتخاب می‌کنیم بازخواست خواهیم کرد.

آخرین خبر حاکی از آن است که کاملاً هریس معاون جو بایدن هم ایران را متهم کرده و گفته حمله علیه نیروهای ما در شمال شرق اردن را گروه‌های مسلح مورد حمایت ایران سامان داده‌اند.

تا قبل از این حملات پهپادی را گروه‌های عراقی علیه نظامیان امریکایی در عراق و سوریه صورت می‌دادند.

وال استریت ژورنال هم به نقل از مقام امریکایی نوشت: در این حادثه، به پایگاه امریکایی برج ۲۲ در خاک اردن و در مرز با سوریه حمله شده است. با این حال یک منبع اردنی هم به الجزیره گفت: پایگاه امریکایی که مورد هدف قرار گرفت در خارج از مرزهای اردن بوده است.

توضیح هم‌میهن: در شماره دیروز به دلیل اشتباه فنی، متنی قدیمی به‌عنوان یادداشت آقای مهرداد احمدی شیخانی، در این صفحه منتشر شده بود که بدین‌وسیله از ایشان و خوانندگان محترم پوزش می‌خواهیم.